

TRACE

Traditional Children's Stories for a common Future

Mandas avots

Nada Mihaljević

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Migla pamazām cēlās augšup, tās pelēkās šķipsnas, rāpjoties augšup pa nogāzi, vietumis vilkās nopakaļ un šūpojās vējā līdzīgi saplēstai lupatai. Pirmie saules stari piesardzīgi parādījās caur mākoņu starpām, maigi skarot vientuļo koku lapas. Pamazām kļūstot arvien siltāki, tie rotaļīgi uzplaiksnījās uz mazo, cieši blakus sabūvēto mājiņu jumtiem. Tikko dzirdamās miegainās cilvēku balsis drīz vien pārvērtās rosībā un burzmā, un pagalmus piepildīja priecīgas bērnu klaigas. Sievietes paņēra savas krūkas un spaiņus, tad steidzās uz tuvējo avotu pēc ūdens. Steidzīgi apmainoties ar laba rīta vēlējumiem, viņas piepildīja traukus ar ūdeni un steidzās mājās.

Tikai kādai meitenei, vārdā Manda, steiga nebija ne prātā. Viņa bija pati pēdējā, kas devās akas virzienā, sperdama sīkus soļus un ik pa brīdim apstājoties. Pavērsusi acis uz Gradecu un pilsētas sienām, viņa pagriezās uz dienvidiem un skatījās uz akmeņaino ceļu, kas izgaisa līdzenumā. Tik tikko spēdama tālumā samanīt nenoteiktas kontūras, viņa apstājās, lai pasargātu acis no spilgtās saules gaismas un ieskatītos labāk.

Pa ceļu kāds tuvojās - vientuļš jātnieks uz noguruša zirga. Jau pa gabalu viņa varēja nojaust, ka dzīvnieks ir novārdzis - tas velkas tik nespēcīgiem soļiem, zemu nolaidis galvu. Kad zirgs pienāca gluži tuvu, meitene vērtīgāk paskatījās uz jātnieku. Arī viņa sejā bija jūtams spēku izsīkums. Kādreiz krāšņās drēbes tagad kļuva putekļu kārta, uzskatāmi liecinot par garu ceļojumu; viņa zobens, kas bija pārlikts virs segliem, liecināja par daudzām sadursmēm, kurās viņš bija cīnījies.

Kad jātnieks pieliecās viņai tuvāk klāt, meitene sarāvās, tomēr kāda neizprotama iemesla dēļ viņa juta bailes pagaistam, tādēļ nolēma nebēgt.

Kāds ir tavs vārds, meitēn?" -jātnieks jautāja aizsmakušā balsī.

Manda, - viņa atbildēja.

"Mando, dušo, zagradi mi vode!" (Manda, mīļumiņ, lūdzu, iesmel man no avota ūdeni!)

Vienā mirklī Manda aizmirsa visas savas bailes un satraukumu, un steidzās pasniegt vēsa ūdens kausu nezināmajam bruņiniekam, kurš acīmredzami bija tuvu tam, lai bezspēkā nokristu. Kad līdz nāvei nogurušais jātnieks un viņa zirgs bija remdējuši

slāpes, meitene, tagad jau saņēmusi dūšu, teica: - Vai jūs zināt, ko par šo avotu stāsta? Ikviens, kas dzer tā ūdeni, vienmēr paliks tā tuvumā.

Tieši to es vēlētos vairāk par visu pasaulē,” - sacīja bruņinieks, uzsmaidot viņai. - “Jo es esmu ceļojis gan tuvu, gan tālu, bet nekur neesmu redzējis tik skaistu meiteni, ne arī dzēris tik garšīgu un vēsu ūdeni.”

Un tā bruņinieks apmetās kalna, uz kura atrodas Gradecas "Augšpilsēta", pakājē, un drīz vien viņš apprecēja skaisto Mandu. Daudzas reizes viņi ir atkārtājuši stāstu par savu pirmo tikšanos. Starojot aiz laimes, viņa mēdza atsaukt atmiņā, kā viņš to uzrunāja : “Mando, dušo...!” (Manda, mīļumiņ...!) Un tā laikam ejot, cilvēki piešķīra avotam vārdu Manduševaca.

Savukārt viņš ar tik lielu aizrautību runāja par vietu, kur Manda iesmēla (zagrabila horvātu valodā) ūdeni, ka visa teritorija ap avotu kļuva pazīstama kā Zagrab un vēlāk Zagreba.

Kopš tā laika ir pagājuši daudzi gadi, daudzi stāsti ir iegrimuši aizmirstībā. Arī pilsētas mūri ap veco Gradecas pilsētu ir sagāzušies, bet Mandas avots, kopā ar nosaukumiem Manduševaca un baltā pilsēta Zagreba, dzīvo līdz pat šai dienai.